

KOSZULKA (33) *sb f*

koszulka (22), **kosulka** (10), **kozulka** (1); *koszulka LibMal* (7), *GliczKsiąż* (2), *KrowObr*, *RejWiz* (3), *RejFig* (2), *BielSat*, *RejZwierc*, *MWilkHist*, *BielRozm*, *Calep*, *ZbylPrzyg* (2); *kosulka WyprKr* (10); *kozulka ZapWar*.

o *prawdopodobnie jasne* (*tak w koszula; tak też Cn*); a *jasne*.

sg N *koszulka* (13). ◇ *G* *koszulki* (2). ◇ *A* *koszulkę* (9). ◇ *I* *koszulką* (1). ◇ *L* *koszulce* (1). ◇ *pl N* *koszulki* (2). ◇ *G* *koszulek* (1). ◇ *A* *koszulki* (3). ◇ *L* *koszulkach* (1).

Sł stp, *Cn* *notuje*, *Linde XVII – XVIII w.*

1. *Dem. od „koszula” ‘ubiór albo część ubioru noszona bezpośrednio na ciele’; koszula o mniejszych rozmiarach lub górna część tzw. kombinowanej, dwuczęściowej koszuli; niekiedy hipokor. (31)* : *anym yey* zabrał w komorze w gye y maky rraney syrow (*casshe czechowycze*) *casshe yaczmyenney* *cozulky y gynnych* rzeczycyh [!] *ZapWar 1527 nr 2395*; *dzyewcze venthurziney kóffulką vkradl LibMal 1545/106v, 1545/94v, 1552/167v*; *ktoby nyemyał letnikow/ páfow łrzebrnych/ łfubek/ wyłfywanych álbo háwtowánych kóffulek/ zá nicby nye łtał. GliczKsiąż C6v*; *Koń mu wiodą s forboty [...] A ktemu mu podadzą płtrą łukienkę kęfą. [...] Tákież druga z brameczką pięknie włtrzępioną/ A s kófzulką łiftwami nadobnie vpłtrzoną RejWiz 53v; RejFig Cc5v*; *TRzeczia Kófulka na plothnie białem. a sperel ze złotem vcziniona WyprKr 36; OSMA Kosulka v ktorey Kolnierz, i przednicze perlowe WyprKr 37, 35v [2 r.], 36, 36v [2 r.], 37, 37v*; *Kófzulkę zwierzchnią/ łpodnią/ białą trzeba wdziewać ZbylPrzyg Bv, B3.*

Przysłowie: *Kupilż iey dziś kófzulkę iutro chce rántufzka RejWiz 57.*

W charakterystycznych połączeniach: koszulka spodnia, zwierzchnia; haftowana, cieńsza; koszulka biała, czarna.

Wyrażenia: »*koszulka niewieścia*« (2): *kóffulką nyewyáfczyą [!] łplothv zyall LibMal 1545/94v, 1550/157v.*

»*koszulka perlowa*« (3): *WyprKr 35v*; *Pátrż zafie co kófztuie kófzulká Perlowa BielSat Dv [idem] BielRozm 25.*

Szeregi: »*ciasnocha i koszulka*« (1): *Nie włpominam tefz/ iáko owce żegnácie y tzáruiećie/ [...] tákże nowe zbozá y łiemioná/ [...] nowe łfuknie nowo łtadło/ [...] nowe álbo młode wdowy/ y ich rąbki/ ciáfnochy y kófzulki. KrowObr 100.*

»*gurgiel albo kosulka*« (1): *Gurgielle albo kosulki perlowe WyprKr 35v.*

a. *Odzież albo część odzieży dziecięcej (o małych wymiarach) (6)* : *łkoro dziecyę ná łfwyát wynidzye/ wnet mu krzyżyki/ wnet złothe ná łfyycę/ wnet łfubecki ádámalzkwowe y kóffulki yákoby yákiemu yezulkwowi píłáne á zepłtrzone. GliczKsiąż F3; Połrzy áno dzyeciátko zleciáło z obłokow/ [...] Skrzydełká ma odmienne á oblicze łliczne/ Ná kófzulce kófztowne á wzory rozliczne. RejWiz 35v; RejFig Bb5; RejZwierc 105.*

Wyrażenia: »*koszulka krzestna*« (1): *Ieden łtich rabkow obroczyła na kóffulką krzełzna dzyeczyáczu łwemv LibMal 1553/174v.*

»*[dzieci] w koszulkach tylko*« = *niekompletnie ubrane* (1): *będzie wywodził z pieklá malé dzieći w kófzulkách tylko/ zá rękę káždego/ łpiewájąc/ cum Cantoribus. MWilkHist F3v.*

2. Napierśnik, stanik; mamillare Calep; fascia pectoralis Cn s.v. przepaska piersi (1) : Mamillare – Kofzulka, założka. *Calep* 633b; [Y będzie miałto wdzięczny woniény śmród/á miałto paská/ powrózek/ [...] á miałto kofzulki/ włóśienicá [*pro fascia pectorali cilicium*] *WujBib Is* 3/24; Izali zápomni pánná vbioru śwego/ ábo oblubienicá kofzulki śwoiény [*fasciae pectoralis*] *WujBib Ier* 2/33].

3. n-pers (1) :

Zestawienie (1): Joannes Koschulka de Brdow *LibMal* 1550/151v.

Synonimy: **1.** *ciasnocha, czecheł, gzło; **2.** *napierśnik, stanik, założka.**